

---

**Els ulls del llac**

---

Autor: **Francesc Mompó i Valls**

---

Format: **13 x 22**

Pàgines: **152**

---

Alfaguara Voramar Juvenil, Sèrie Roja, **des de 14 anys**

---



## ÍNDIX DE CONTINGUTS DE LA GUIA DE LECTURA

### **FITXA TÈCNICA**

**INTRODUCCIÓ**  
**ARGUMENT**  
**INTERÉS FORMATIU I TEMÀTIC**  
**AUTORS**

### **PROPOSTA D'ACTIVITATS PER A ABANS DE LA LECTURA**

**1.- PERSONATGES QUE BUSQUEN UN AUTOR**

### **PROPOSTA D'ACTIVITATS PER A DESPRÉS DE LA LECTURA**

**1.- EL SOMNI**  
**2.- COM ACABARÀ TOT?**

### **ACTIVITATS PER A L'ÀREA DE VALENCIÀ: LLENGUA I LITERATURA**

**1.- LES DIFERENTS VEUS NARRATIVES**

### **ACTIVITAT PER A L'ÀREA DE CIÈNCIES SOCIALS, GEOGRAFIA I HISTÒRIA**

**1.- ELS SOLSTICIS I ELS EQUINOCCIS**

### **EDUCACIÓ PER A LES ÀREES TRANSVERSALS**

**EDUCACIÓ PER A LA IGUALTAT D'HOMES I DONES**

**1.- CARLES I NÚRIA, DUES MANERES D'ENTENDRE UNA RELACIÓ**

**EDUCACIÓ PER A LA CONVIVÈNCIA**

**1.- AUTOR I PERSONATGE**  
**2.- PARES I FILLS**

### **QUADRE D'OBJECTIUS**

### **TEST DE COMPREENSIÓ LECTORA**

### **SOLUCIONARI**

## Introducció

Amb aquesta guia els alumnes podran treballar la comprensió lectora literal i inferencial a més de dur a terme activitats d'obtenció d'informació i de reflexió sobre les formes i el contingut de l'obra.

## Argument

Carles, un jove que està a punt de fer els dèssset anys, només té una obsessió: estrenar-se sexualment. Sobre aquest desig es basteix la història de la seua recerca d'una companya que estiga disposada al mateix. Núria, una amiga de la seua colla, sembla la més indicada ja que està per ell, però com que durant el Nadal anterior ella es va fer arrere, Carles s'esforça a no mostrar interès per ella. Tanmateix, de la mateixa manera que els ulls que el persegueixen en els somnis no el deixen tranquil, la insistència de Núria és constant i va fent efecte a poc a poc en el cor del jove, encara que a ell no li ho sembla.

Aquesta trama principal es relaciona amb la presència de Lluís, anomenat el Poeta, un amic misteriós que proposa a tot el grup d'amics de Carles de fer un ritual per a demanar un desig la nit de Sant Joan. Amb ells, el grup principal el formen l'impredictible Paella, Felo el responsable, Quim (que mostra una quantitat equivalent de músculs i d'innocència), i la seductora Núria. Tots junts decideixen preparar una nit màgica de fi de curs a la vora de la Mediterrània, en la qual cadascú demanarà el seu desig.

Carles, per la seua banda, té una oportunitat que pocs personatges de novel·la poden tindre per a decidir sobre el seu futur, ja que manté contacte directe amb el narrador, amb qui gosa discutir sobre el desenvolupament de l'acció. Aquest fet estrany dóna un tret peculiar a la novel·la, ja que assistim a diversos debats interessants sobre la creació literària i la relació entre adults i joves.

## Interès formatiu i temàtic

*Els ulls del llac* forma part d'una trilogia que completen *L'ull de Zeus* i *Terra de déus*. Si bé la narració s'acaba dirigint en les novel·les posteriors cap a un camp més sobrenatural i mitològic, tant la novel·la que ens ocupa com gran part de *L'ull de Zeus* se centren més en els avatars de personatges i en temàtiques que són molt propers als lectors. Açò és degut principalment al fet que molts dels conflictes que es presenten són mostrats des de la perspectiva dels joves, oferint una visió comprensiva de la seua forma d'actuar fins i tot en actes que no estan ben vistos socialment (molestar els veïns per la nit, saltar-se les classes, buscar-se problemes en les discoteques, etc.). Tanmateix, no s'obvia en cap cas una resposta adequada per part de la colla davant d'aquests fets, ja que aquesta es veu compensada amb diferents personatges que ajuden a la solució de conflictes.

Com que la complicitat amb els joves està guanyada, el relat aprofita per a introduir elements de reflexió que aquesta Guia de treball aprofita i eixampla. Les activitats que proposem aprofundeixen en els sentiments dels joves i els fan reflexionar sobre quins són alguns dels problemes que han d'afrontar en la seua vida diària, com ara la responsabilitat davant del fracàs escolar, la relació amb els pares, l'obsessió pel sexe o els diversos rols i estereotips que en les relacions sexuals i afectives juguen les xiques i els xics.

A més, el fet que el narrador aparega dins de la narració com a personatge (tot i que figure com a *escriptor*), ens ajuda a treballar els diferents punts de vista de la figura del narrador. Els alumnes poden treballar en alguna de les nostres activitats, a identificar i per tant entendre la funció d'una determinada manera de presentar els fets: bé amb una perspectiva interna, bé amb una d'externa.

Així mateix, la Guia presenta un test amb el qual el professor podrà conèixer el grau de comprensió de la novel·la dels seus alumnes, a més d'un quadre que resumeix els continguts, els procediments i les activitats complementàries de les quals consta aquest suplement.

---

Professor/a

---



---

### L'autor

---

Francesc Mompó i Valls va nàixer a l'Olleria (Vall d'Albaida). Llicenciat en filosofia i ciències de l'educació, obtingué la titulació de professor de valencià, ocupació que desenvolupa en un centre de l'Horta. En l'actualitat és responsable d'aula i de facultat en els exàmens de la Junta Qualificadora de Coneixements de Valencià, és professor dels cursos del Pla de Formació Lingüísticotècnica del professorat no universitari i professor dels cursos superiors de la JQCV al col·legi de metges de València. A més, ha participat com a coautor de llibres de text orientats a l'ESO.

A banda d'aquesta ocupació professional com a docent, ha sabut trobar temps per a participar en revistes i actes civicoculturals. Així, Francesc Mompó té diversos treballs tècnics i de creació publicats: articles de crítica literària a la revista *Arana*; llibres d'homenatges a Vicent Andrés Estellés, Joan Brossa, Joan Valls i Jordà o poemes publicats en diverses revistes del país com ara *Tendur* o *On brama la tonyina*. Ha participat en diversos actes civicoculturals arreu del país: en les tertúlies poètiques de la Forest d'Arana; en actes organitzats pel col·lectiu l'Olla; en homenatges a Fuster, Estellés, Brossa o Joan Valls i en actes organitzats per la Real Societat Econòmica d'Amics del País. També ha fet de conferenciant en temes d'animació lectora en diversos instituts de secundària.

I com no, ha conreat la literatura de creació, que ocupa una part essencial de la seua personalitat sense la qual és impossible definir aquest valencià de l'Olleria. Conseqüència d'aquesta exigència de la literatura pròpia és la publicació del poemari *Viàtic marí*, amb què guanyà el premi la Forest d'Arana (1994) o la trilogia d'èxit que componen les novel·les *Els ulls del llac*, *L'ull de Zeus* i *Terra de déus*. Les novel·les *L'Elegit*, *Els greixets* i *Amable* són altres de les seues novel·les més reeixides.

<http://francescmompovalls.blogspot.com/>



---

Professor/a

---

## PROPOSTA D'ACTIVITATS PER A ABANS DE LA LECTURA

### Activitat 1

#### PERSONATGES QUE BUSQUEN UN AUTOR

En aquesta activitat s'ofereix la lectura del pròleg a *Sis personatges en busca d'autor*, peça dramàtica de Luigi Pirandello, escrita a principis del segle xx i que suposa l'inici de l'anomenat «teatre dins del teatre». En aquesta obra clau de la literatura contemporània, l'autor italià dóna veu independent als personatges com una forma de fer entendre quin és el procés de creació de caràcters. Ho fa, de fet, mostrant com els personatges es rebel·len contra un autor que no els té en compte i com inicien un debat amb els actors que realitzen els seus papers.

Aquesta activitat de comprensió lectora i anàlisi del text de l'autor italià i del primer capítol d'*Els ulls del llac* pretén mostrar els paral·lelismes que hi ha entre ambdues obres. Amb les activitats que ha de dur a terme, l'alumne entendre la finalitat d'un recurs argumental que potser li sembla estrany o no arribi a entendre: la independència dels personatges que parlen amb el suposat narrador. Amb el treball del pròleg a l'obra de Pirandello entendran que aquest truc no és nou, ja és habitual en obres dramàtiques com les de Pirandello o en novel·les com ara *Niebla*, de Miguel de Unamuno, en la qual el protagonista de l'obra visita l'escriptor i també li parla cara a cara.

A més, cal remarcar que reflexionar sobre l'elaboració i la independència dels personatges respecte de l'autor és molt semblant a reflexionar sobre el procés educatiu dels fills, que també són, de fet, una «creació» dels pares que es torna independent. Per això, no és estrany que l'autor explote aquest paral·lelisme per mostrar debats sobre el paper de l'autor-pare fill-personatge, que més endavant comentarem.

## PROPOSTA D'ACTIVITATS PER A DESPRÉS DE LA LECTURA

### Activitat 1

#### EL SOMNI

En aquesta activitat es proposa la recapitulació i interpretació del somni de Carles, un dels elements principals que estructuren la novel·la i que, sense fer-ho explícitament, avancen informació del seu final. Així mateix, es proposa una activitat de recerca sobre els somnis i la seua interpretació segons la psicoanàlisi, citada en la novel·la en la pàgina 101. Aquesta darrera activitat ajuda a exercitar la memòria i la intuïció per deduir fets que ocorraran en el relat, ja que a partir de les imatges amb una gran càrrega simbòlica del somni i les dades que s'han llegit durant la novel·la es poden extraure moltes conclusions sobre els esdeveniments futurs.

Per fer més fàcil l'activitat el professor pot ajudar els alumnes conduint-los cap a aquestes associacions:

- **El bosc que reté Carles on hi ha un llop que es riu d'ell:** el seu desig per estrenar-se sexualment el reté i no li deixa veure els ulls que hi ha a l'altra banda del llac. El llop i el bosc representen Montse, enviada per satisfer el seu desig implorat als déus en la nit de Sant Joan.
- **Menjar la poma i no poder:** menjar la poma representa en la religió cristiana la temptació i el pecat, fets que es poden associar amb l'obsessió de Carles per estrenar-se i fracassar reiteradament. Així com en la maledicció de Tàntal.
- **Els ulls que hi ha a l'altra banda del llac:** és la seua estimada Núria, de qui no sap que està enamorada perquè li ho oculta la seua obsessió (el bosc, la poma, etc.).
- **El pont de l'Arc de Sant Martí i Lluís al damunt:** Lluís és qui farà que Carles arribi a Núria i s'allunye del monstre que se'n va cap al bosc (que representa la seua temptació / Montse).

**PROPOSTA D'ACTIVITATS PER A DESPRÉS DE LA LECTURA (cont.)**

**Activitat 2**

**COM ACABARÀ TOT?**

Aquesta activitat pretén que els alumnes imaginin un fil argumental coherent amb les dades que mostra la història que acaben de llegir. D'aquesta manera es pretén aconseguir que per una banda demostrin un coneixement dels indicis que s'intueixen en la narració present i que, per una altra, s'interessin per la lectura de les obres posteriors.

L'activitat se centra en les tres incògnites que deixa pendents de resoldre un final que, tot i que sembla tancat (Carles s'adona que estima Núria), no ho està gens. Per una banda, Lluís és el personatge misteriós de qui encara no se n'ha concretat la identitat, ja que apareix en els somnis de Carles i en moments que semblen al·lucinatoris, com ara durant el ritual a la platja. Per una altra, Carles sembla decidit a anar a per Núria, però li n'ha fet una de grossa, ja que ella l'ha vist anar-se'n amb Montse i no sabem com reaccionarà. Finalment, la sorprenent comunicació entre autor i personatge no deixa clar qui acaba dominant el destí del protagonista, ja que el mateix autor reconeix que els esdeveniments moltes vegades són com són i ell no té voluntat sobre el que narra.

La selecció d'aquests tres elements de la trama s'ha fet tenint en compte que en la continuació de la història aquests tres punts són importants: *L'ull de Zeus* se centra en el personatge de Núria i *Terra de déus* en el de Lluís. En aquest darrer, a més, s'introdueix una nova dimensió en la determinació del destí dels personatges: ja no se sap si és obra de l'autor o de la voluntat dels déus, que apareixen físicament en el relat.

## ACTIVITATS PER A L'ÀREA DE VALENCIÀ: LLENGUA I LITERATURA

### Activitats 1 i 2

#### LES DIFERENTS VEUS NARRATIVES

El fet que el narrador aparega al mateix nivell que un personatge dins del relat ens pot servir per fer entendre quins són els diferents punts de vista amb què es pot narrar una història i així practicar amb els diferents recursos que tenen al seu abast els diferents narradors. Per fer més comprensible l'activitat, el professor pot ajudar explicant algunes dades sobre cadascun d'ells:

- **Omniscient:** és el model de narrador més comú i al mateix temps el més trampós, ja que juga a mostrar i ocultar la informació per guiar i aconseguir la sorpresa en el relat. Acostuma a introduir opinions sobre els fets sense que ens n'adonem ja que moltes vegades es confon la seua presentació dels fets amb una visió objectiva.
- **Reporter:** és habitual en novel·les d'acció i s'acosta més al relat cinematogràfic, ja que en aquest darrer no acostuma a haver introspecció si no és amb una veu en off. També el podem assimilar a la narració d'una notícia, a causa de la voluntat de ser objectiu del reporter i de mirar-ho tot des de fora sense opinar.
- **Personatge principal:** s'utilitza per a aconseguir la identificació de forma més efectiva que amb el narrador omniscient. El lector es posa en la pell del personatge i acaba comprenent-lo fins i tot en accions que no són molt positives o adequades. Molts autors, de fet, juguen a trencar aquesta identificació al final de la novel·la, ja que els fets s'han presentat només des de la perspectiva subjectiva, mentre que els fets objectius han sigut uns altres.
- **Personatge secundari:** la limitació que imposa un punt de vista no central fa que el personatge acostume a ser un ajudant del personatge principal que el descriu i analitza normalment amb admiració o interès per així magnificar-ne les característiques.

## ACTIVITATS PER A L'ÀREA DE CIÈNCIES SOCIALS

### Activitat 1

#### ELS SOLSTICIS I ELS EQUINOCIS

La dimensió sobrenatural ve introduïda en la novel·la per la celebració de Sant Joan seguint el ritual que proposa Lluís amb les flors de malva-rosa. Aquest tipus de celebracions són conegudes per molts dels nostres alumnes, de la mateixa manera que també coneixen altres festivitats amb un caràcter semblant i que s'esdevenen durant els solsticis no sols d'estiu (21 de juny), sinó també d'hivern (22 de desembre) o durant l'equinocci de primavera (voltants del 21-22 de març).

Aquesta activitat persegueix la recerca de dades astronòmiques que expliquen l'origen de la festivitat de Sant Joan i també de dades sobre les festivitats del propi territori durant aquest tipus de períodes. Tots coneixen les Fogueres de Sant Joan a Alacant, les Falles d'arreu de la nostra Comunitat o la celebració del Nadal; fins i tot si investiguen poden remarcar que la fixació de la Pasqua en el calendari de cada any ve determinada per l'equinocci de primavera.

A fi que organitzen aquestes dades, l'activitat proposa l'elaboració d'una graella resum en la qual encabir-les. És important, a més, que els alumnes entenguin l'apartat de «rituals» no només com a cerimònia, sinó també com a tradició. Per exemple, poden considerar ritual l'elaboració de la decoració de l'arbre de Nadal o la crema de les falles o les fogueres.

#### Activitat complementària

En cas d'haver alumnes que provenen d'un altre país podem estendre l'activitat al coneixement de les tradicions d'altres llocs i cultures per així ajudar a conèixer la diversitat cultural i de tradicions dels seus companys i companyes. L'activitat complementària ajuda, en aquest sentit, a dur a terme aquesta funció integradora i de coneixement de la pluralitat cultural que conviu amb nosaltres.

## EDUCACIÓ PER A LES ÀREES TRANSVERSALS

### EDUCACIÓ PER A LA IGUALTAT D'HOMES I DONES

#### Activitat 1

### LA SITUACIÓ DE LA DONA DURANT EL FRANQUISME I EN L'ACTUALITAT

L'activitat presenta dos paràgrafs en els quals es sintetitzen les actituds respectives de Carles i Núria envers les relacions sentimentals i sexuals. El treball d'anàlisi del text i d'autoreflexió sobre la forma d'entendre els pensaments dels personatges ajuda el professor a veure quin és el nivell de comprensió del text i quins prejudicis poden mostrar els alumnes en aquests tipus de relacions.

Cal indicar que en les seues respostes hi ha d'haver una gran base de sinceritat, ja que aquest tipus de treballs són molt útils per a posar-los en comú i treballar-los en classe en forma de debat que genere polèmica a fi de superar aquests prejudicis. En aquest sentit, el professor pot regular les opinions dels alumnes introduint dades que contrapesen opinions generalitzades per així fomentar la discussió. De fet, una activitat complementària molt productiva per a la classe podria consistir en un treball de recerca d'arguments per a un debat sobre les dues posicions: la de Núria i la de Carles. Si es duu a terme, la divisió de les parts podria ser arbitrària, a fi que molts elaboren l'opinió que no comparteixen per entendre què pot pensar una altra persona. Per descomptat, cada grup hauria de tindre tant xics com xiques, per no decantar la balança en cap sentit. L'enunciat del debat podria girar al voltant d'aquestes qüestions:

- Són diferents les maneres d'entendre l'amor dels xics i de les xiques?
- Acostumen els homes a ocultar els seus sentiments i pensar només en el sexe?
- Les xiques són habitualment més vergonyoses pel que fa a la sexualitat i més sentimentals?

## EDUCACIÓ PER A LES ÀREES TRANSVERSALS (cont.)

### EDUCACIÓ PER A LA CONVIVÈNCIA

#### Activitat 1

#### AUTOR I PERSONATGE / PARES I FILLS

Com hem dit anteriorment en el comentari de les activitats d'abans de la lectura, la novel·la juga a identificar la figura de l'autor i la del pare. No és estrany, doncs, que Carles es queixi dels seus problemes d'adolescent al narrador de la mateixa manera que ho podria fer qualsevol altre jove amb el seu pare. Tanmateix, moltes vegades (com en el cas del text que es proposa per a comentar) Carles li acaba perdent una mica el respecte i no acaba de reconciliar-se amb ell. Aquest últim extrem ajuda a entendre al principi del relat que l'autor és una figura d'autoritat que té sotmés el protagonista, però a poc a poc els diàlegs deixen entendre que el que pretén és deixar-li el camí obert per a fer-se responsable dels seus actes a partir de les experiències bones i les roïnes:

No, no m'ho estic inventant jo. Perquè vages fent-te una personalitat, cal que ocórrega una cosa i l'altra. D'una banda fas provatures i de l'altra en reculls els efectes. Del resultat d'eixa dialèctica aniràs eixint tu, més madur i amb més capacitat de poder afrontar els embats de la vida. (pàgina 108)

Aquesta activitat, doncs, treballa els arguments respectius de Carles i son pare a fi que els alumnes entenguin la necessitat d'una presa de consciència dels propis actes: es pot gaudir de la vida sempre que hi haja un bon criteri i hi haja responsabilitat sobre el que es fa. En aquest sentit, les activitats que es proposen en l'apartat d'educació per a la convivència ajuden els lectors a reflexionar sobre els problemes gràcies als quals ells s'identifiquen amb el personatge: els adults no escolten, passen dels seus fills, se'ls té por quan s'espera que castiguen per saltar-se les normes, etc. I això a fi de donar-li la volta a la perspectiva de les coses de la mateixa manera que ho fa la novel·la: ni el pare és tan cruel, ni Carles té raó en les seues queixes porugues cap a l'autor.

## SOLUCIONARI

### TEST DE COMPRESIÓ LECTORA

1.- a, 2.- a, 3.- c, 4.- b, 5.- c, 6.- a, 7.- c, 8.- c, 9.- a, 10.- b.

<b>QUADRE D'OBJECTIUS I DESTRESSES DE COMPREENSIÓ LECTORA</b>			
	<b>OBJECTIUS</b>	<b>CONTINGUTS</b>	<b>PROCEDIMENTS</b>
			<b>ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES</b>
<b>ABANS DE LA LECTURA</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Entendre el procés de creació d'un personatge.</li> <li>Comprendre la finalitat del recurs del diàleg entre l'autor i Carles.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Personatges que busquen un autor.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Treball de comprensió lectora i anàlisi d'un text.</li> <li>Recerca d'informació sobre <i>Sis personatges en busca d'autor</i> de Luigi Pirandello.</li> </ul>
<b>DESPRÉS DE LA LECTURA</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Interpretar la funció anticipatòria dels símbols del somni de Carles.</li> <li>Completar la història seguint els indicis de la novel·la.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>El somni.</li> <li>Com acabarà tot?</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Resum del somni.</li> <li>Interpretació dels símbols principals.</li> <li>Redacció de la continuació del relat a partir de tres claus argumentals.</li> </ul>
<b>VALENCIA: LLENGUA I LITERATURA</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Diferenciar els diferents tipus de narrador i modificar els recursos expressius segons el canvi.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Les diferents veus narratives.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Identificació de les característiques teòriques de cada tipus de narrador.</li> <li>Posar en pràctica les diferents veus narratives.</li> </ul>
<b>CIÈNCIES SOCIALS GEOGRAFIA I HISTÒRIA</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Conèixer què són els solsticis i els equinoccis i les festivitats que s'hi associen.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Els solsticis i els equinoccis.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Recerca i síntesi d'informació sobre els solsticis i els equinoccis així com les festes associades.</li> <li>Recerca i presentació de dades sobre celebracions d'altres cultures.</li> </ul>
<b>EDUCACIÓ PER A LA IGUALTAT D'HOMES I DONES</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Entendre quins prejudicis persisteixen sobre les formes d'entendre les relacions sentimentals dels xics i les xiques.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Carles i Núria, dues maneres de veure una relació.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Activitats de comprensió lectora, anàlisi de text i reflexió a partir de les dades que ofereix.</li> <li>Recerca d'arguments per a posicions no necessàriament pròpies sobre un tema.</li> </ul>
<b>TEMES TRANSVERSALS</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Reflexionar sobre els prejudicis existents sobre els pares i la necessitat de ser responsable dels propis actes.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Autor i personatge / pares i fills.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Activitats de comprensió i reflexió sobre un text.</li> </ul>

**PROPOSTA D'ACTIVITATS PER A ABANS DE LA LECTURA**

Activitat 1

**PERSONATGES QUE BUSQUEN EL SEU AUTOR**

- Després del primer capítol, llig aquest text i completa les activitats que trobaràs tot seguit:

Però no es dóna vida de bades a un personatge.  
Criatures del meu esperit, les sis ja vivien una vida que era seua i separada de mi, una vida que jo no podia seguir negant-los.  
És tan cert que, tot i insistir en excloure'ls del meu esperit, ells, quasi del tot distanciat de qualsevol tipus de suport narratiu, personatges de novel·la sorgits prodigiosament de les pàgines que els contenien, seguien vivint pel seu compte. Aprofitaven certs moments del dia per acostar-se a mi en la solitud del meu estudi, i un o altre, o tots junts temptaven i em proposaven aquesta o aquella escena per a representar o descriure, parlaven de l'impacte que es podria aconseguir, de l'interés nou que despertaria una situació insòlita, i així successivament. [...]  
«Per què no represente —em vaig dir— aquesta nova situació d'un autor que es nega a donar vida a certs personatges que, a pesar d'haver-los infós vida, no es resignen a quedar exclosos del món de l'art? Ells s'han separat de mi, viuen pel seu compte, han assolit veu i moviment, per força s'han fet a si mateixos personatges dramàtics en aquesta lluita sostinguda amb mi per la seua pròpia vida, personatges que poden moure's i parlar per si mateixos, es veuen ja com a tals i han après a defensar-se de mi, i que per tant també sabran defensar-se dels altres. Doncs, aleshores, deixem-los anar on han d'anar els personatges dramàtics per a cobrar vida: sobre un escenari. I vegem què ocorre».

LUIGI PIRANDELLO: *Sis personatges en busca d'un autor*

- Indica quina és la idea principal del text. ....  
.....  
.....  
.....
- Creus que un personatge, segons l'autor, té vida pròpia malgrat que siga una creació de la seua imaginació? Hi estàs d'acord? En tot cas, en quin sentit ho diu? ....  
.....  
.....
- En què es pareix el fet que explica Pirandello i les primeres pàgines d'*Els ulls del llac*?  
.....  
.....  
.....

Alumnes

**PROPOSTA D'ACTIVITATS PER A ABANS DE LA LECTURA (cont.)**

Activitat 1 (cont.)

**PERSONATGES QUE BUSQUEN EL SEU AUTOR (cont.)**

- En quin dels dos casos són més independents els personatges? Per què? .....  
.....  
.....
- Quina sensació té el lector quan veu els personatges parlar amb el narrador? .....  
.....  
.....
- Busca informació sobre l'argument de l'obra de Pirandello en la biblioteca del teu centre o en les enciclopèdies virtuals que trobaràs a Internet i explica en què consisteix. ....  
.....  
.....



Alumnes

**PROPOSTA D'ACTIVITATS PER A DESPRÉS A LA LECTURA**

Activitat 1

**EL SOMNI**

- La clau de la novel·la es troba en el somni de Carles, on hi ha explicats els desitjos i les temences de Carles, tal com s'explica en la pàgina 101. Fes tu ara de psicoanalista i interpreta el somni del personatge amb aquestes activitats:
- Resumeix el contingut del somni: .....
- Explica, segons el que has llegit del final del llibre i el que pots intuir, quins símbols són interpretables en el somni. Posa-ho en comú a classe i entre tots intenteu resoldre el misteri:

Elements	Arguments en contra
El bosc que el reté i del qual no pot eixir, on hi ha un llop i els arbres es riuen d'ell.	
Intentar menjar una poma i no poder.	
Els ulls que hi ha a l'altra banda del llac.	
El pont de l'Arc de Sant Martí i Lluís al damunt.	

**Activitat complementària**

- Fes una recerca sobre la teoria de Sigmund Freud de la interpretació dels somnis. Pots trobar informació per Internet si cerques «Sigmund Freud», «Somnis» o «psicoanàlisi» en enciclopèdies virtuals com ara <http://www.enciclopedia.cat/>, <http://ca.wikipedia.org/> o <http://es.wikipedia.org/>. Després, fes una breu explicació sobre quina és la funció dels somnis segons el que explica la novel·la i la teoria de la psicoanàlisi.

**PROPOSTA D'ACTIVITATS PER A DESPRÉS DE LA LECTURA (cont.)**

Activitat 2

**COM ACABARÀ TOT?**

- La història de la novel·la continua en *L'ull de Zeus* i *Terra de déus*. Atés l'argument que acabes de llegir i els títols suggeridors de les novel·les que continuen amb l'argument, fes un resum de com creus que pot continuar la història resolent els següents punts:

- Qui és Lluís realment? .....

- Com continuarà la relació entre Carles i Núria? .....

- Què ocorrerà entre el narrador i Carles? .....

**ACTIVITATS PER A L'ÀREA DE VALENCIÀ: LLENGUA I LITERATURA**

Activitat 1

**LES DIFERENTS VEUS NARRATIVES**

- Durant el relat, el narrador entra i ix de la narració, ja que es presenta com a narrador que no intervé en l'acció (narrador extern) i també com a personatge que dialoga amb Carles en una espècie de diàleg dramàtic. Com hauràs comprovat, en el primer cas es tracta d'un narrador omniscient, ja que entra en el pensaments dels personatges i ho sap tot sobre què fan, què pensen, el seu passat, el seu futur, etc. En el segon cas el narrador deixa de ser la veu que explica els fets i es converteix en un personatge més.
- La veu narrativa (que no s'ha de confondre amb l'autor real de la novel·la), pot presentar-se, de fet, de moltes i diverses maneres. Et proposem que conegues els diferents punts de vista amb els quals presentar un relat.

TIPUS DE NARRADOR				
Extern (fora de la història narrada)		Intern (dins de la història narrada)		
.....	.....	.....	.....	.....
Ho sap tot: entra i ix dels pensaments dels personatges, coneix el seu passat i el seu futur, fins i tot dóna la seua opinió sobre el que ocorre.	Només pretén relatar el que ocorre externament, sense entrar en els pensaments dels personatges i sent objectiu.	La història és contada des de la perspectiva del personatge principal i no se sap què pensen els altres si no parlen.	La història és contada des del punt de vista d'un personatge secundari i només pot intuir què pensen els altres.	El narrador no forma part del nucli de personatges importants, però ho relata perquè és a prop dels fets.

**Activitat complementària**

- Coneixes alguna narració que servisca d'exemple per a cadascun dels tipus de narrador? Fes una recerca de les novel·les que has llegit o que en coneixes la trama, a més de textos no literaris, com els periodístics, de segur que trobes algun exemple que pugues emprar. Per exemple, les novel·les de Sherlock Holmes estan narrades des del punt de vista d'un personatge secundari: el Dr. Watson.

**ACTIVITATS PER A L'ÀREA DE VALENCIÀ: LLENGUA I LITERATURA (cont.)**

Activitat 2

**PRÀCTICA DEL CANVI DE NARRADOR**

- Tot seguit cal que poses en pràctica el canvi de punt de vista de la narració segons les diverses possibilitats narratives que existeixen. Llig aquest fragment (pàg. 94) i canvia'n el narrador i per tant, la forma de contar els fets. Substitueix el narrador omniscient per un narrador protagonista, un narrador personatge secundari (la rossa, per exemple) i un narrador testimoni:

Carles s'arranjà els cabells amb una oscil·lació coqueta de la mà esquerra i es dirigí cap a ella. Mentre s'hi acostava, notà com la rossa amagà un lleu somriure. Ell l'interpretà com una invitació per a anar-hi. Es posà al seu costat i encetà la conversa. Ella reia i intentava despistar-lo. Carles continuà interpretant aquells signes com a invitacions perquè continuara. Pensava que a les dones sempre els agradava fer una mica les dures, i per això aquella xica no s'havia retut encara als seus encants. L'autoestima li anava pujant per segons, així que decidí parar de dir bajanades i passar a l'acció. Al cap i a la fi, la nit anava avançant i no calia perdre el temps. L'agafà per la cintura, i tot posant cara de galant cinematogràfic li digué:

—M'esperaves per ballar, veritat?

Aleshores notà uns colpets a l'esquena i es girà.

—I tu, no vols ballar amb mi?

Era un xicot grandíssim que el mirava amb cara de pocs amics. Agafà la rossa per la cintura, li féu una besada i es quedà mirant-lo. La rossa, mentrestant, somreia i li feia un gest com dient «ho sent, xaval, potser una altra vegada».

**Narrador protagonista:**

- Em vaig arranjar els cabells...

Alumnes

**ACTIVITATS PER A L'ÀREA DE VALENCIÀ: LLENGUA I LITERATURA (cont.)**

Activitat 2 (cont.)

**PRÀCTICA DEL CANVI DE NARRADOR (cont.)**

**Narrador personatge secundari:**

- Aquell xicot una mica cregut s'arranjà els cabells i es dirigí cap a mi...

**Narrador testimoni:**

- Al principi aquell xic es va arranjat els cabells i es va dirigir cap a la xica que hi havia a la barra...

**ACTIVITATS PER A L'ÀREA DE CIÈNCIES SOCIALS**

Activitat 1

**ELS SOLSTICIS I ELS EQUINOCIS**

- La festa de Sant Joan se celebra al nostre territori durant el mes de juny i coincideix amb el solstici d'estiu. Busca informació sobre els fets astronòmics que ocorren en els solsticis i els equinoccis i quines festes i tradicions se celebren al nostre país durant aquestes dates. Indica en què consisteixen i si s'hi celebra algun ritual. Has de tindre en compte que no cal que coincidisquen exactament amb les dates dels fets astronòmics, ja que moltes se celebren pels voltants dels dies indicats:

	<b>Dates</b>	<b>Fets astronòmics</b>	<b>Festes</b>	<b>Rituals</b>
<b>Solstici d'estiu</b>				
<b>Solstici d'hivern</b>				
<b>Equinocci de primavera</b>				

Alumnes

## EDUCACIÓ PER A LA DIVERSITAT

### Activitat complementària

- Coneixes alguna festa que se celebri durant les mateixes dates arreu del món? Si vens de fora d'Espanya, explica als teus companys en què consisteix. Potser els teus pares poden ajudar-te a fer una explicació del contingut de la festa.

## EDUCACIÓ PER A LES ÀREES TRANSVERSALS

### EDUCACIÓ PER A LA IGUALTAT ENTRE HOMES I DONES

#### Activitat 1

### CARLES I NÚRIA, DUES MANERES D'ENTENDRE UNA RELACIÓ

- Llig aquests dos fragments i respon les qüestions que se't proposen tot seguit:

#### Text A

Núria havia passat una gran part de la nit plorant. No podia entendre que Carles tinguera tanta fixació amb això. I ara se li havia tornat a enfadar. «La primera vegada que ocorregué, el Nadal passat, serví perquè ell no em fera pràcticament cas, i ara que començava a tindre'l més de cara torna a ocórrer. No és just. El tornaré a perdre». Les cavil·lacions d'ella no paraven: quan el recordava en els moments agradables, tenia la seguretat que ell també estava per ella, però després passaven els dies i pràcticament la ignorava. Que difícil era això de l'amor. Ella demanaria amb força als déus la nit de Sant Joan que Carles se li enamorara i que estigueren sempre junts. (pàg. 130)

#### Text B

Carles li va parlar dur. Tenia necessitat d'amagar-li els seus sentiments, i probablement també necessitava amagar-se'ls a si mateix. Notava que, quan estava amb Núria, sentia una cosa especial, i que això anava creixent. L'altra nit, quan estava ballant i els seu cosí se'ls arrimà per presentar-los la núvia que acabava de conèixer, ell estigué a punt de presentar-li també la seua. Li hauria agradat fer-ho, ja que eixa nit estava encisat per ella. Fins i tot, quan per la megafonia li enviaren un missatge que feia referència a la seua cara, qualificant-la de sol de mitjanit, li entrà una fiblada de gelosia. Però després vingué l'esceneta del parc i el desil·lusionà. Primer de tot, ell havia de fer l'amor, i amb Núria no hi veia possibilitats. Així és que més valia oblidar-la i buscar-ne una altra que no fóra tan estreta. (pàg. 137)

- Per què actuen els dos personatges de forma diferent?

Alumnes

**EDUCACIÓ PER A LES ÀREES TRANSVERSALS (cont.)**

**EDUCACIÓ PER A LA IGUALTAT ENTRE HOMES I DONES (cont.)**

**Activitat 1 (cont.)**

**CARLES I NÚRIA, DUES MANERES D'ENTENDRE UNA RELACIÓ (cont.)**

- Com qualificaries l'actitud de Carles? I la de Núria?

- Et sents identificat en tant que xic o xica amb les actituds de Carles i Núria? Per què?

- Creus que és habitual en un xic o una xica comportar-se així? Creus que és adequat?

- Al final de la novel·la qui guanya, el sexe o l'amor? Què li passa pel cap a Carles, doncs? Què et sembla aquesta actitud?

- Com convenceries Carles perquè canvie el seu capteniment? I com consolaries Maria?

EDUCACIÓ PER A LA CONVIVÈNCIA

Activitat 1

AUTOR I PERSONATGE

- En un dels debats entre narrador i protagonista, Carles recrimina l'actitud de l'autor i es compara amb la que mostren molts pares envers els seus fills. Convé repassar-lo perquè pugues reflexionar i contestar les preguntes que trobaràs després:

Tan intel·ligent com et penses que ets, ets prou bajoca. Que no t'adones que ja he anat adquirint prou consistència com a personatge per a començar a pensar per mi mateix?, o és que creus que quan has parlat adés de quan tenia nou anys no ha passat el temps? Per a tu han estat unes poques hores, però per a mi, tio, han passat huit anys. I això no és cap becada, que l'escola de la vida t'ensenya molt. Sembla mentida que t'haja passat per alt un lapse de huit anys. És que tots els pares sou iguals, encara que sigueu putatius. Solament capficats en les vostres coses i de nosaltres només us en recordeu o bé quan esteu depressius, per mostrar-nos la nostra afectivitat, o bé quan us poseu agressius, per renyar-nos. (pàg. 19)

- Resumeix l'argumentació de Carles.
- Per quin motiu creus que Carles fa aquesta crítica als pares? Té alguna cosa a veure amb la seua situació familiar? Quina és?
- Estàs d'acord amb les paraules de Carles i creus que els pares no tenen massa interès pels problemes dels fills? Creus que no els valoren de forma suficient? Explica-ho.
- Llig la continuació de la conversa i explica si l'actitud del narrador de no respondre a les acusacions de Carles és adequada o no. Per què?

**EDUCACIÓ PER A LA CONVIVÈNCIA (cont.)**

**Activitat 2**

**PARES I FILLS**

- Llig ara, la reacció del pare després d'assabentar-se de les falsificacions de la signatura dels justificants de Carles i les seues faltes d'assistència.

I en tercer lloc, i el més important, és el curs. Jo m'explique que hages fet fugina algun dia, ho puc entendre. Sempre que no ho utilitzes per a fer coses estranyes. És prou normal que a la teua edat se'n faça alguna. Jo n'he fet, i la mare també. Que per falsificar-les se t'haja acudit falsificar la meua firma, doncs també ho entenc. Ara, que no hages tingut la maduresa suficient perquè el curs no se n'anara en orris, no t'ho perdone. Tu havies d'haver controlat la marxa dels estudis i no haver deixat que s'enfonsaren. Ara sí que m'has fallat. (pàgina 112)

- Per què creus que el pare de Carles valora més els estudis que una altra cosa?
- Què implica que el pare li diga «m'has fallat»? Quina pressuposició de la relació entre pare i fill es pot extraure?
- Com pensava Carles que seria la reacció de son pare a la reunió amb el tutor? Creies tu el mateix que ell? Per què?
- Realment era necessari anar al parc de matí per a collir les malva-roses i així no assistir a classe? Què en penses?
- La visió que té Carles dels pares en el text de l'activitat anterior no és massa adequada atenent a l'actitud de son pare quan l'enxampen en una infracció. Per què creus que pensava així quan va fer la crítica, doncs?

**TEST DE COMPRENSIÓ LECTORA**

- 1.- Què s'ha de rascar Carles si vol parlar amb l'autor?
  - a. El cap
  - b. L'orella
  - c. El colze
  
- 2.- Què els proposa Lluís per a la nit de Sant Joan?
  - a. Un ritual als déus
  - b. Una festa de fi de curs
  - c. Una cursa pel mar
  
- 3.- Amb qui estan a punt de barallar-se al lloc on es reuneixen tots?
  - a. Amb la colla del barri del costat
  - b. Amb la policia
  - c. Amb els veïns
  
- 4.- A quin parc troben les malva-roses?
  - a. Als xalets de la Malva-rosa
  - b. A Benicalap
  - c. Al jardí botànic
  
- 5.- On apareixen els ulls del llac?
  - a. En un poema de Lluís
  - b. En un llibre
  - c. En un somni
  
- 6.- La signatura del pare de Carles està falsificada en...
  - a. Justificants de faltes
  - b. Notes
  - c. Notificacions per als pares
  
- 7.- Qui és el causant de la baralla a la discoteca?
  - a. Quim
  - b. Felo
  - c. Paella
  
- 8.- Per quin motiu s'enfada realment el pare de Carles?
  - a. Fer fugina
  - b. Falsificar la seua signatura
  - c. Deixar perdre el curs
  
- 9.- Quina assignatura li queda al protagonista per a setembre?
  - a. Matemàtiques
  - b. Anglès
  - c. Física i Química
  
- 10.- Com s'anomena la xica amb qui dorm la nit de Sant Joan?
  - a. Marta
  - b. Montse
  - c. Lorena